

Hvad siger loven

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år.

De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

§ 7 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet

I Kirstinebjerg distriktet arbejder vi med alle børns udvikling af sproglige- og skriftsproglige færdigheder samt kommunikative kompetencer. Det gør vi igennem tæt dialog og samarbejde med forældrene som er nøglepersoner for børnenes sproglige udvikling. Børns kommunikative og sproglige udvikling er en forudsætning for at kunne udtrykke sig, danne relationer, indgå i fællesskaber samt indsamle og anvende viden.

Vores mission i Kirstinebjerg distriktet er netop at skabe optimale muligheder for trivsel, udvikling, læring og dannelse, gennem læringsmiljøer som alle børn glæder sig til hver dag.

I hver institution har vi en pædagog med et særligt ansvar og uddannelse indenfor for sprog og kommunikation, men vi tænker os alle som betydningsfulde sproglige rollemodeller for børnene. Vi planlægger sprogindsatser ud fra data fra sprogtrapper og sprogvurderinger samt samarbejder med PPRs logopæder, hvor det er nødvendigt.

Kommunikative færdigheder tilegnes ved, at børnene hører og præsenteres for et nuanceret sprogbrug. Vi tilrettelægger legende læringsmiljøerne således, at børnene interagerer og kommunikerer med hinanden og os. Vi understøtter med åbne og nysgerrige spørgsmål. Sprog og skriftsprog udvikler sig sideløbende og støtter hinanden. Derfor introducerer vi tidligt skriftsproget for børnene igennem legende læring med tal, bogstaver, legeskrivning og legelæsning samt symbol- og billedsprog. Vi følger også børnenes spor, ved at gribe deres kreative og fantasifulde sproglige idéer.

Som pædagogisk personale arbejder vi løbende med verbal og non verbal kommunikation, fonologisk opmærksomhed, ordforråd, over- og underbegreber, forholdsord, sprogforståelse, udtale, gentagelse, gestik, mimik, turtagning og udvidelse af sproget, dialogisk læsning, sange, rim, remser og rytme. Vi arbejder også med at hjælpe børnene til at forstå deres egne og andres følelser, samt at kunne sætte ord på.

Vi arbejder også med fokus på matematisk opmærksomhed. Det gør vi ved at gøre børnene opmærksomme på antal, størrelse og former samt relationerne mellem disse. Vi taler om begreber som foran, bagved, ved siden af, længere, kortere, ovenpå, under, tung, let osv. På den måde styrker vi børnenes muligheder for at anvende forklaringer, drage logiske slutninger og ræsonnementer, for dermed at udvikle deres matematiske forståelse og sproglige kompetence. Vi øver at i at kunne se, for at kunne indse.

Vi opfordrer forældre med dansk som andet sprog (DSA) til at bruge modersmålet i hjemmet, da et sprogligt fundament er vigtigt i forhold til at lære dansk i dagtilbud. Forskning peger på, at det er vigtigt for den flersproglige udvikling, at børnene stimuleres sideløbende på både modersmålet og andetsproget. I samarbejdet med forældre med dansk som andet sprog inddrages bl.a. tolke, oversættelses programmer og piktogrammer, som arbejdsmetoder for at opnå større anerkendelse, forståelse og involvering af modersmålet.

Vi som pædagogisk personale arbejder bl.a. med at //

- Bruge åbne spørgsmål
- Følge børnenes interesser
- Fortolke og udvide hvad børnene siger
- Hjælpe børnene med at sætte ord på
- Vente på børnenes svar
- Relatere til noget børnene kender
- Forklare ord børnene ikke kender i forvejen
- Udnytte de sproglige kompetencer børnene har i forvejen
- Lege med sproget når det er muligt
- Retter ikke børnenes fejl direkte, men gentager f.eks. børnenes udsagn korrekt på en anerkendende måde.

I forbindelse med "Børn på vej i skole" arbejder vi med sproglige overgangsmarkører som er med til at skabe en tryghed og genkendelighed for børnene, når de starter i "Børn på vej i skole". Vi har udvalgt 3 bøger, 3 sange og 3 lege, som alle børn stifter bekendtskab med i vores dagtilbud.

Vi arbejder efter følgende kommunale pejlemærker //

Sproglige effektmål:

Alle børn oplever at kunne begå sig kommunikativt i enhver situation, de møder.

Alle børn udvikler et sprog, der gør dem i stand til at lære, trives og udvikle sig.

Sproglige resultatmål:

Alle dagtilbud har en strategi for, hvordan der lokalt arbejdes med sproglig opmærksomhed - en oversættelse af Literacy strategien. Det er vores læreplan.

Alle arbejder systematisk med sprogtrappen i 0-3 år.

Alle dagtilbud aktivt anvender Nebula som et redskab til at arbejde systematisk med sprogmiljøet.

At alle professionelle arbejder systematisk med sproglig opmærksomhed som en væsentlig del af alle læringsrum.

Matematisk opmærksomhed effektmål:

Alle børn og unge opnår kompetencer til at handle personligt, aktivt og ansvarligt i den verden af matematik, som de omgiver sig med nu og i fremtiden.

Matematisk opmærksomhed resultatmål:

Alle dagtilbud har en strategi for, hvordan der lokalt arbejdes med matematisk opmærksomhed, opsporing af matematik vanskeligheder og kompetencer samt personalets kompetencer. Det er vores læreplan.

At de pædagogiske professionelle (100%) tilbyder børn og unge forskellige veje til logiske, strategiske og matematiske kompetencer.

I Kirstinebjerg distriktet arbejder vi med at give børn de bedste forudsætninger for at klare sig godt i livet og dermed give dem deltagelsesmuligheder i et demokratisk samfund.

Dokumentation, beskrivelse og analyse//

Grøn gruppe (0 - 2 år)

Beskrivelse: Her ses en dreng undersøge en sangkuffert med sangen: "Mariehønen Evigglad".

Analyse: Personalet har lavet en kuffert, med de sange som de synger mest. Kufferten må komme på hjemmebesøg og indeholder tydelig instruktion til forældrene om hvordan den skal bruges. I kufferten findes der små genstande der passer til sangens indhold, så ord og genstand bliver koblet sammen.

Rød gruppe (2 - 4 år)

På Rød er puslesituationen en unik mulighed for, at forstørre sproget ved at give barnet flere ord til samtalen. Vi bruges mange forskellige ord i samspillet med barnet, koblet til både handlinger og situationen. F.eks. kropsdele, koldt, varmt, lugt, ovenpå og neden under, bukser, bluser, følelser osv. Vi bestræber os meget på at tilpasse ordvalg og sætninger til barnets nærmeste udviklingszone. En hund kan både være stor og lille, men også forskellige racer som schæferhund, dalmatiner eller andre. På både Rød og Gul gruppe arbejder vi også med de samme piktogrammer af dagens forskellige rutiner. Det gør vi for at styrke børnenes visuelle og sproglige stimulering. Vi ser det skaber genkendelighed og et fælles sprog for børnene, når de skifter grupper.

Gul gruppe (4 - 6 år)

Beskrivelse: På billedet ser vi en pædagog der er i gang med dialogisk læsning. Børnene lytter intenst og der er plads til mange spørgsmål og uddybninger undervejs.

Analyse: Når der skabes plads til spørgsmål undervejs i højtlesningen stimuleres børnenes sproglige opmærksomhed. Ord bliver forklaret og forholdet ud. Det bliver trukket tråde til lignende fortællinger og historier og ord vi ikke før er stødt på bliver forklaret ved bl.a. at komme i nye sætninger og sammenhænge. Højtlesningen og den dialogiske læsningsmetode skaber også fælles opmærksomhed og styrker børnefællesskabet. Vi kan grine sammen og opleve at sproget kan bruges til både sjov og alvor. Vi kan spejle os i historierne

og det kan gøre os mere bevidste om os selv og hinanden.